

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและประเมินระบบการควบคุมภายในของ สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของการควบคุมภายในของสหกรณ์ นครลานนาเดินรถ จำกัด

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม

โดยประชากรที่ทำการศึกษาคือ คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ บุคลากรฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลสหกรณ์ สมาชิกของสหกรณ์ ทั้งหมดจำนวน 45 คน จากนั้นรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะต่างๆ ไปของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ โดยค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means)

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย ร้อยละ 62.20 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 37.80 มีอายุอยู่ระหว่าง 51- มากกว่า 60 ปี ร้อยละ 42.22 รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 31-50 ปี ร้อยละ 35.56 สำเร็จการศึกษาขั้นสูงสุดในระดับ ประถมศึกษา- มัธยมศึกษา ร้อยละ 40.00 รองลงมา สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 28.90 ปฏิบัติงานในตำแหน่งคณะกรรมการของสหกรณ์ ร้อยละ 33.33 รองลงมา ปฏิบัติงานในตำแหน่งฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ร้อยละ 24.44 มีระยะเวลาในการ ปฏิบัติงานเป็นเวลา 7-9 ปี ร้อยละ 37.78 รองลงมา มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานเป็นเวลา มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 33.33

5.1.2 ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความสำคัญของการควบคุมภายในของสหกรณ์นคร ลานนาเดินรถ จำกัด

ข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมภายในของสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด แบ่งออกเป็น 4
ด้าน ได้แก่

1. ด้านสภาพแวดล้อมของการควบคุม
2. ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม
3. ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร
4. ด้านการติดตามและประเมินผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 45 คน ส่วนใหญ่ให้
ความสำคัญในระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ในแต่ละด้าน ดังนี้

5.1.2.1 ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ผู้ตอบ
แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ 3 อันดับแรก คือ ด้านความซื่อสัตย์
และจริยธรรมมีการกำหนดเกี่ยวกับความซื่อสัตย์และจริยธรรมในการประพฤติปฏิบัติของ
คณะกรรมการและฝ่ายจัดการ (ค่าเฉลี่ย 4.24) รองลงมา คือ ฝ่ายจัดการหรือผู้ที่ทำหน้าที่แทนฝ่าย
จัดการมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.22) และลำดับที่ 3 คือ
คณะกรรมการดำเนินการมีการดำเนินการลงโทษเมื่อไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ได้กำหนดไว้ และมี
การเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 4.18)

5.1.2.2 ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม

- กิจกรรมการเงินและการบัญชี

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการ
ควบคุม ของกิจกรรมการเงินและการบัญชี ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการควบคุมภายใน
ของสหกรณ์ 3 อันดับแรก คือ มีการแบ่งแยกหน้าที่ระหว่างผู้ทำหน้าที่การเงิน บัญชีและอนุมัติออก
จากกัน (ค่าเฉลี่ย 4.40) รองลงมา คือ มีการจัดทำบททดลองอย่างน้อยเดือนละครั้ง (ค่าเฉลี่ย 4.33)
และลำดับที่ 3 คือ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการเก็บรักษาเงินสด (ค่าเฉลี่ย 4.31)

- กิจกรรมการให้สินเชื่อ

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการ
ควบคุม ของกิจกรรมการให้สินเชื่อ ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในของ
สหกรณ์ 3 อันดับแรก คือ มีการพิจารณาและอนุมัติเงินกู้โดยผู้มีอำนาจก่อนการจ่ายเงินกู้ (ค่าเฉลี่ย
4.31) รองลงมา คือ มีการออกใบเสร็จรับเงินและบันทึกบัญชีย่อยทุกครั้งที่มีการชำระหนี้ (ค่าเฉลี่ย

4.22) และอันดับที่ 3 คือ มีการจัดทำหนังสือค้ำประกันหรือหลักฐานต่อสหกรณ์ตามระเบียบที่กำหนด (ค่าเฉลี่ย 4.20)

- กิจกรรมการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม ของกิจกรรมการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ 3 อันดับแรก คือ มีการออกเอกสารหลักฐานการขายทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย 4.27) รองลงมา คือ มีการลงลายมือชื่อรับสินค้า (ค่าเฉลี่ย คือ 4.24) และอันดับที่ 3 คือ มีการมอบหมายให้ มีผู้รับสินค้าแยกจากผู้มีหน้าที่จัดซื้อสินค้า/ผู้บันทึกบัญชี (ค่าเฉลี่ย 4.20)

- กิจกรรมการรับฝากเงิน

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม ของกิจกรรมการรับฝากเงิน ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ 3 อันดับแรก คือ ไม่มีการเก็บรักษาสมุดคู่ฝากของสมาชิกหรือผู้ฝากเงิน ไว้ที่สหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.18) รองลงมา คือ ทุกสิ้นวันมีการตรวจสอบเอกสารการรับฝาก-ถอนเงินฝาก และการบันทึกบัญชีย่อยเจ้าหน้าที่รับฝาก โดยผู้มีได้ทำหน้าที่รับฝากเงิน (ค่าเฉลี่ย 4.13) และอันดับที่ 3 คือ มีการประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินฝากในที่เปิดเผย (ค่าเฉลี่ย 4.11)

- กิจกรรมการให้บริการ

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม ของกิจกรรมการให้บริการ ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ 3 อันดับแรก คือ มีการกำหนดอัตราค่าบริการที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.24) รองลงมา คือ มีการจัดทำรายงานหนี้ที่เกินกำหนดเสนอที่ประชุมคณะกรรมการเพื่อพิจารณา (ค่าเฉลี่ย 4.20) และอันดับที่ 3 คือ มีการเปรียบเทียบรายได้อีกกับค่าใช้จ่าย (ค่าเฉลี่ย 4.16)

- กิจกรรมการลงทุน

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม ของกิจกรรมการลงทุน ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ 3 อันดับแรก คือ มีการอนุมัติการจ่ายชำระหนี้ (ค่าเฉลี่ย 4.09) รองลงมา คือ มีการตรวจสอบเอกสารการเป็นหนี้และคำนวณดอกเบี้ยจ่ายก่อนการชำระหนี้ (ค่าเฉลี่ย 4.07) และมีการยื่นขออนุญาตเจ้าหน้าที่เงินกู้ (ค่าเฉลี่ย 3.98)

- กิจกรรมสินทรัพย์ถาวร

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม ของกิจกรรมสินทรัพย์ถาวร ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในของ

สหกรณ์ 3 อันดับแรก คือ มีการจัดทำทะเบียนทรัพย์สิน และติด/เขียนหมายเลขรหัส หรือหมายเลข ทรัพย์สินกำกับไว้ที่ทรัพย์สิน มีการจัดทำรายงานทรัพย์สินที่ไม่ใช้งาน พร้อมทั้งระบุสาเหตุที่ไม่ได้ ใช้งาน และการจำหน่ายทรัพย์สินได้รับอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการ และเป็นไปตามระเบียบ ที่กำหนด (ค่าเฉลี่ย 4.00) รองลงมา คือ มีรายงานจากคณะกรรมการตรวจนับทรัพย์สินทุกสิ้นปี และมีการแจ้งรายการทรัพย์สินชำรุดหรือเสื่อมสภาพ พร้อมทั้งเสนอความเห็น และมีการตรวจสอบ การบันทึกมูลค่าทรัพย์สินที่ซื้อหรือก่อสร้างในราคาเริ่มแรก โดยใช้ราคาซื้อ รวมภาษี ต้นทุนการ กู้ยืม และต้นทุนทางตรงอื่น (ค่าเฉลี่ย 3.93) และลำดับที่ 3 คือ มีการกำหนดมาตรการป้องกันและ ดูแลรักษาทรัพย์สินมิให้สูญหายหรือเสียหาย (ค่าเฉลี่ย 3.89)

- กิจกรรมเจ้าหน้าที่เงินกู้

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการ ควบคุม ของกิจกรรมเจ้าหน้าที่เงินกู้ ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในของ สหกรณ์ 3 อันดับแรก คือ การกู้เงินอยู่ภายในวงเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ซึ่งได้รับความ เห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.16) รองลงมา คือ มีการกำหนดผู้มีอำนาจลงนามแทน สหกรณ์ในการกู้ยืม (ค่าเฉลี่ย 4.13) และอันดับที่ 3 คือ มีการตรวจสอบเอกสารการเป็นหนี้และ คำนวณดอกเบี้ยจ่ายก่อนการชำระหนี้ และมีการยืนยันยอดเจ้าหน้าที่เงินกู้ (ค่าเฉลี่ย 4.07)

- กิจกรรมทุนเรือนหุ้น

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการ ควบคุม ของกิจกรรมทุนเรือนหุ้น ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในของ สหกรณ์ 3 อันดับแรก คือ มีการจัดทำทะเบียนสมาชิก และมีสมุดคู่มือสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 4.22) รองลงมา คือ มีการจ่ายเงินคืนค่าหุ้นหลังจากการได้รับอนุมัติให้ลาออก และมีการตรวจสอบ ภาระผูกพันก่อนอนุมัติให้ลาออก (ค่าเฉลี่ย 4.16) และอันดับที่ 3 คือ ผู้สมัครเป็นสมาชิกทุกราย ได้รับการรับรองจากที่ประชุมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 4.13)

5.1.2.3. ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ผู้ตอบ แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ 3 อันดับแรก คือ มีคู่มือ/คำแนะนำ การปฏิบัติงาน หรือให้การฝึกอบรมการใช้โปรแกรมระบบงานกับผู้ใช้ (ค่าเฉลี่ย 4.20) รองลงมา คือ มีการรวบรวมข้อมูล จัดทำรายงานกิจการ การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและ คำแนะนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ มีการแจ้งข้อมูลข่าวสารการดำเนินธุรกิจ และการประชาสัมพันธ์ ด้านต่างๆแก่สมาชิก และมีการป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 4.13) และลำดับที่ 3 คือ มีการ รวบรวมข้อมูลและจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำเดือน เพื่อใช้ในการบริหารและตัดสินใจ

ของคณะกรรมการ มีการให้บริการข้อมูลแก่สมาชิกอย่างรวดเร็ว และมีการบำรุงรักษาคู่มืออุปกรณ์คอมพิวเตอร์ตามความเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 4.11)

5.1.2.4. ด้านการติดตามและประเมินผล

จากผลการศึกษาพบว่า ในด้านการติดตามและประเมินผล ผู้ตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการควบคุมภายในของสหกรณ์ 3 อันดับแรก คือ มีบันทึกรายงานการประชุมเป็นลายลักษณ์อักษร (ค่าเฉลี่ย 4.22) รองลงมา คือ มีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับแผนงานและงบประมาณที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ย 4.18) และอันดับที่ 3 คือ จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ โดยสม่ำเสมอ ,มีการรายงานปัญหาของการดำเนินงานแต่ละด้านและติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาอย่างทันเหตุการณ์ ,มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรตามที่กำหนดไว้ (ค่าเฉลี่ย 4.16)

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่อง การประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ จากคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ บุคลากรฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบกิจการของสหกรณ์ ผู้มีหน้าที่กำกับดูแลสหกรณ์ และสมาชิก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างสมาชิกที่ทำธุรกรรมกับสหกรณ์บ่อยครั้ง พบว่าสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด มีระบบการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO เนื่องจากชุดแบบสอบถามที่ใช้เป็นของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่พัฒนาอยู่บนพื้นฐานของ COSO และผลการการใช้ชุดแบบสอบถาม สามารถตอบคำถามได้ทุกข้อ ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่าระดับการควบคุมภายในของสหกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของสหกรณ์อยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาการประเมินการควบคุมภายในสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภาค 5 จำกัดของพิษณุ หนัสนไชย (2556) แล้วพบว่ามีส่วนที่สอดคล้องกันและแตกต่างกัน กล่าวคือสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภาค 5 จำกัด มีการควบคุมภายในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งนี้ แต่มีความแตกต่างกันในด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งผลการศึกษาการควบคุมภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภาค 5 จำกัด อยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่การศึกษาในครั้งนี้อยู่ในระดับมาก

สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด เป็นสหกรณ์เดินรถ ซึ่งจัดประเภทอยู่กลุ่มสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ผลการศึกษาพบว่าแตกต่างกับ อังคณา ทาพรหม(2556) ซึ่งได้ศึกษา

เปรียบเทียบแนวคิดด้านการควบคุมภายในของโคโซและระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ การเกษตรหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง จำกัด จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งถือเป็นสหกรณ์ที่อยู่ในภาคการ การเกษตร ที่กล่าวว่า สหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง จำกัด มีระบบการควบคุม ภายในคล้ายคลึงกับแนวคิดด้านการควบคุมภายในของโคโซ ประกอบด้วย ด้านสภาพแวดล้อมการ ควบคุม ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านกิจกรรมการควบคุม ด้านสารสนเทศและการสื่อสาร และ ด้านการติดตามและประเมินผล แต่ยังคงมีความแตกต่างในส่วนย่อยได้แก่ ด้าน สภาพแวดล้อมการควบคุม ไม่ได้ส่งเสริมสนับสนุนการฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับ จรรยาบรรณอย่างเป็นทางการ การจัดอบรมไม่มีระบบติดตามผลของผู้ผ่านการอบรม ด้านการ ประเมินความเสี่ยง ขาดการพิจารณาถึงความเสี่ยง ที่เกี่ยวข้องกับสภาพเศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย และทรัพยากรมนุษย์ ด้านกิจกรรมการควบคุม ขาดการกำหนดผลงานที่ชัดเจน ขาดการจัดทำคู่มือ การปฏิบัติงานในแต่ละด้าน ขาดการจัดทำเอกสารระบบงานที่มีความสมบูรณ์ ด้านสารสนเทศและ การสื่อสาร ไม่เปิดโอกาสให้พนักงานแสดงความคิดเห็น และไม่นำเสนอหรือข้อมูลที่รับจาก ภายนอกมาชี้แจงให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทราบ อีกทั้งไม่ได้ตรวจสอบแก้ไขข้อร้องเรียนและติดตาม ขาดการจัดทำแผนพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการติดตามการประเมินผล ไม่ สามารถแก้ไขได้อย่างทันเวลาเมื่อผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน และไม่มี การชี้แจงสาเหตุ ของความแตกต่างระหว่างแผนและผลการดำเนินงาน ซึ่งต้องนำไปปรับปรุงระบบการควบคุม ภายในให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์นครลันนาเดินรถ จำกัด ซึ่งประยุกต์มาจากแบบประเมินแบบประเมินคุณภาพการควบคุมภายในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยมีประเมินระบบการควบคุมภายใน ที่ประกอบด้วย 4 ด้าน บน พื้นฐานแนวคิดการควบคุมภายในของ COSO ทั้งนี้ได้รวมด้านการประเมินความเสี่ยงและด้าน กิจกรรมการควบคุม เป็นขั้นตอนเดียวกัน มีผลการศึกษาที่แตกต่างกับการศึกษาแนวทางการ ปรับปรุงการควบคุมภายในทางการเงินและการบัญชีของสหกรณ์ภาคการเกษตรของพื้นที่ สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 6 ของอัญชลี ตติยนันตกุล (2554) ซึ่งมีการนำเอาแนวคิดของ COSO พบว่ามีการนำมาใช้ในพิจารณาแนวทางในการใช้ปรับปรุงระบบการควบคุมภายใน โดยมี การเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขในด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม ควรปรับปรุงการควบคุมภายในอยู่ ในระดับปานกลาง ด้านการประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมการควบคุม ควรปรับปรุงการควบคุม ภายในอยู่ในระดับปานกลาง ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร ควรปรับปรุงการควบคุม ภายในอยู่ในระดับมาก และด้านการติดตามประเมินผล ควรปรับปรุงการควบคุมภายในอยู่ใน ระดับมาก

5.3 ข้อค้นพบจากการศึกษา

จากการอภิปรายผล พบว่าในสหกรณ์ที่ต่างประเภทกัน มักจะมีลักษณะการดำเนินงานในธุรกิจที่แตกต่างกันไป ผลการประเมินการควบคุมภายในของสหกรณ์อาจมีความแตกต่างหลากหลายกันไปในแต่ละด้านตามลักษณะธุรกิจที่สหกรณ์ทำ

จากการศึกษาการประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด โดยใช้แบบสอบถาม รวมทั้งการศึกษาข้อมูล และรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของ สหกรณ์ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน และแยกย่อยในแต่ละกิจกรรม ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถระบุถึงข้อค้นพบจากการศึกษา ได้ดังต่อไปนี้

- ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม เรื่องตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ มีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนตำแหน่งงานของเจ้าหน้าที่ตามความเหมาะสมแล้วหรือไม่
- การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม
- กิจกรรมการเงินและการบัญชี เรื่องการจัดเก็บรักษาเอกสารทางการเงินและบัญชี เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบสำคัญรับ ใบสำคัญจ่าย ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ พร้อมใช้งาน
- กิจกรรมการให้สินเชื่อ เรื่องการประเมินราคาอสังหาริมทรัพย์ ที่ใช้ในการเป็นหลักประกันในการขอสินเชื่อ
- กิจกรรมการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย เรื่องการประกันภัยสินค้าและสถานที่เก็บรักษาสินค้าที่นำมาจัดจำหน่าย
- กิจกรรมการรับฝากเงิน เมื่อสมาชิกมาทำธุรกรรมด้านการฝาก – ถอนเงิน ณ ที่ทำการสหกรณ์
- กิจกรรมการให้บริการ เรื่องการยื่นขอยอดลูกหนี้บริการของสหกรณ์ ว่ามีการขอดคงเหลือที่ถูกต้องตรงกับสหกรณ์หรือไม่
- กิจกรรมการลงทุน เรื่องตรวจสอบผลการตอบแทนที่สหกรณ์ได้รับ เมื่อสหกรณ์ไปลงทุน เพื่อให้เกิดผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับการลงทุน
- กิจกรรมสินทรัพย์ถาวร เรื่องจัดทำทะเบียนคุม รายงานทรัพย์สินที่ไม่ใช้งานพร้อมทั้งระบุสาเหตุที่ไม่ได้ใช้งาน
- กิจกรรมเจ้าหนี้เงินกู้ เรื่องเงินกู้ยืมนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ไว้หรือไม่

- กิจกรรมทุนเรือนหุ้น เรื่องการลาออก/ให้ออก ของสมาชิกของสหกรณ์มี ขั้นตอนการอนุมัติที่ครบถ้วน ถูกต้องหรือไม่

- ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร เรื่องประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบงานต่างๆเหมาะสมกับการใช้งานแล้วหรือไม่

- ด้านการติดตามและประเมินผล เรื่องข้อสังเกต/ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี/ผู้ตรวจสอบกิจการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาดำเนินการแล้วหรือไม่

5.4 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากการศึกษา พบว่าสหกรณ์มีหลากหลายประเภท มักจะมีลักษณะการดำเนินงาน ในธุรกิจที่แตกต่างกันแบ่งไปตามประเภทของสหกรณ์ ซึ่งระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์จะ มีความแตกต่างกันไปในแต่ละด้านตามลักษณะธุรกิจที่สหกรณ์ทำ ดังนั้นควรที่จะมีการศึกษาระบบ การควบคุมภายในของสหกรณ์เปรียบเทียบกับสหกรณ์ประเภทอื่นบ้าง ทำให้สามารถเห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของสหกรณ์ ส่งผลในการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในได้ต่อไป

จากการศึกษาและประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด พบว่าสหกรณ์มีการควบคุมภายในบางกิจกรรมที่ควรมีการปรับปรุง ขั้นตอนกระบวนการ ทำงาน เพื่อให้สหกรณ์มีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพิ่มขึ้น และมีการ ปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับที่กำหนดไว้ โดยมีการแยกในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

- ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม

สหกรณ์ควรมีการสับเปลี่ยนหมุนเวียนเจ้าหน้าที่ในตำแหน่งงานต่างๆ ตาม ความเหมาะสม อาจจะทุก 2 ปี เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในตำแหน่งงานต่างๆอย่างเท่าเทียมกัน แต่ ควรกำหนดลักษณะงานที่มีสับเปลี่ยนที่มีความใกล้เคียงกัน

- การประเมินความเสี่ยงและกิจกรรมควบคุม

- กิจกรรมการเงินและการบัญชี สหกรณ์ควรกำหนดให้มีระบบเก็บ รักษาเอกสารทางการเงินบัญชี ไว้ในที่ที่เหมาะสม สะดวกแก่การใช้งาน เมื่อต้องการใช้งานก็สามารถ ค้นหาได้ง่าย

- กิจกรรมการให้สินเชื่อ สหกรณ์ ควร มี การ ประเมิน ราคา อสังหาริมทรัพย์ที่นำมาเป็นหลักประกัน ให้สอดคล้องกับราคาตลาดเพื่อสะท้อนมูลค่าที่แท้จริงที่ จะได้รับ เพื่อประกอบการพิจารณาการให้สินเชื่อแก่สมาชิก

- กิจกรรมการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย สหกรณ์ควรมีการประกันภัยสินค้าและสถานที่จัดเก็บเหมาะสม เพื่อป้องกัน และลดความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตกับสหกรณ์ได้

- กิจกรรมการรับฝากเงิน สหกรณ์ควรกำหนดให้สมาชิกผู้ฝากเป็นผู้จัดทำใบนำฝาก/ใบถอนเงินฝากด้วยตนเอง เว้นแต่สมาชิกรายใดที่เขียนไม่ได้ อาจให้เจ้าหน้าที่เป็นผู้เขียนแทน แต่สมาชิกต้องลงลายมือชื่อหรือลายนิ้วมือของสมาชิกผู้ฝาก/ผู้ถอนเงินตามตัวอย่างที่ให้ไว้ เพื่อป้องกันการทุจริตเกิดขึ้น

- กิจกรรมการให้บริการ สหกรณ์ควรมีการยื่นยันขอคดลูกหนี้อบริการเป็นประจำ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการสอบถามความถูกต้องตรงกันของยอดคงเหลือ

- กิจกรรมการลงทุน สหกรณ์ควรมีการตรวจสอบผลการตอบแทนที่สหกรณ์ได้รับเปรียบเทียบกับข้อตกลง/เงื่อนไขที่สหกรณ์จัดทำกับกิจการที่นำไปลงทุน เพื่อให้สหกรณ์ได้รับผลตอบแทนสูงสุดจากการลงทุน

- กิจกรรมสินทรัพย์ถาวร สหกรณ์มีการจัดทำรายงานทรัพย์สินที่ไม่ใช้งาน พร้อมทั้งระบุสาเหตุที่ไม่ได้ใช้งาน พร้อมทั้งทำทะเบียนคุมสินทรัพย์ที่ไม่ได้ใช้งานด้วย อย่างน้อยไตรมาสละ 1 ครั้ง

- กิจกรรมเจ้าหน้าที่เงินกู้ ก่อนที่สหกรณ์จะนำเงินกู้ไปใช้ในการดำเนินงานของสหกรณ์ ควรมีการอนุมัตินำเงินกู้ยืมไปใช้จากคณะกรรมการของสหกรณ์ เพื่อไม่เป็นการนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ตามที่ได้ขอกู้ไว้

- กิจกรรมทุนเรือนหุ้น สหกรณ์ควรมีมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการอนุมัติให้สมาชิกลาออก/ให้ออก เพื่อความถูกต้องและภาระผูกพันของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์

- ด้านระบบข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สหกรณ์ควรเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์และระบบงานต่างๆเหมาะสมกับการใช้งาน มีการใช้งานอย่างเหมาะสม และมีการสำรองข้อมูลอย่างสม่ำเสมอทุกๆสิ้นวันทำการ

- ด้านการติดตามและประเมินผล สหกรณ์ควรมีการนำข้อสังเกต/ข้อบกพร่องที่ได้รับแจ้งจากผู้สอบบัญชี/ผู้ตรวจสอบกิจการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาดำเนินการ เพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนาสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.5 ข้อจำกัดของการศึกษา

1. การศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาถึงการประเมินระบบการควบคุมภายในของ สหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด เท่านั้น
2. การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะระบบการควบคุมภายในของ สหกรณ์ประเภทบริการประเภทเดียว ไม่ได้รวมสหกรณ์ประเภทอื่นๆ

5.6 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารoundต่อไป

ในการศึกษารoundนี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะสหกรณ์นครลานนาเดินรถ จำกัด ซึ่งเป็นสหกรณ์ ประเภทบริการเดินรถ สำหรับทำการศึกษา roundต่อไปอาจขยายขอบเขตของกลุ่มเป้าหมายออกไป โดยกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ครอบคลุมสหกรณ์ในประเภทอื่นๆ และอาจขยายกลุ่มเป้าหมายไปยังพื้นที่อื่นๆ เพื่อที่จะได้รับข้อมูลที่ครอบคลุมในทุกๆ ประเภทของสหกรณ์ที่เพิ่มมากขึ้นและทำให้ผู้ที่สนใจได้ทราบเกี่ยวกับการประเมินระบบการควบคุมภายในของสหกรณ์ ประเภทอื่นต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved